

خانواده و روسپیان خیابانی

محمد آشوری*

استاد گروه حقوق جزا و جرم شناسی دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران

اکبر وروایی

استادپار گروه حقوق جزا و جرم شناسی دانشگاه علوم انتظامی

(تاریخ دریافت: ۱۳۸۸/۲/۲۲ - تاریخ تصویب: ۱۳۸۸/۵/۲۱)

چکیده:

این مقاله بخشی از تحقیقی است که بین سال‌های ۱۳۸۳ تا ۱۳۸۵ انجام شده است. قلمرو مکانی تحقیق شهر تهران و شهرستان‌های شمیرانات و شهرری را در بر می‌گیرد. افراد جامعه آماری این تحقیق روسپیان خیابانی هستند که در یک دوره زمانی یک ساله بین سال‌های ۱۳۸۳ تا ۱۳۸۴ در یکی از محیط‌های چهارگانه (۱) مراکز مداخله در بحران بهزیستی (۲) بازداشتگاه پلیس امنیت اخلاقی (۳) زندان اوین و کانون اصلاح و تربیت و (۴) خیابان‌های سطح شهر حضور داشتند. از این میان تعداد ۵۱۲ نفر روسپی خیابانی به عنوان افراد جامعه نمونه مورد تحقیق قرار گرفتند. نتایج حاصل از تحقیق نشان می‌دهد که بین سن شروع روسپیگری خیابانی و هر یک از متغیرهای مستقل هشتمانه تحقیق شامل (۱) بعد خانوار (۲) ساخت خانواده (۳) نظام اخلاقی خانواده (۴) وجود تعارض و تشنج در خانواده (۵) ارضای نیازها در خانواده (۶) نظارت و کنترل خانواده (۷) وجود اعتیاد در خانواده و بالأخره (۸) میزان پابندی مذهبی در خانواده رابطه معناداری وجود دارد.

واژگان کلیدی:

روسیگری، روسپی، روسپی خیابانی، سن شروع روسپیگری خیابانی، خانواده.

مقدمه

روسپیگری و روسپیگری خیابانی به عنوان یک آسیب اجتماعی علاوه بر آثار و پیامدهای منفی در سطوح فردی و خانوادگی، از ابعاد مختلف اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی مشکلات فراوان را برای جامعه در بردارد. «آسیب اجتماعی به وقایع، پدیده‌ها و فرآیندهایی اطلاق می‌شود که هر جامعه مفروض در زمان معین با رجوع به مجموعه ارزش‌های باوری خود غیرمنطقی تلقی می‌کند و آنها را مخل نظم جامعه می‌داند، با بار منفی همراه است» (مدنی، ۱۳۷۹، ۲) تقریباً در تمام جوامع بشری به استثنای مواردی خاص که فحش‌های مذهبی در میان برخی ملل قدیم وجود داشته، روسپیگری پدیده‌ای نامطلوب بوده و سعی در مقابله با این پدیده وجود داشته است. در کشور ما نیز هرچند پدیده روسپیگری و روسپیگری خیابانی - یکی از اشکال پدیده روسپیگری در تهران و برخی شهرهای بزرگ کشور - دارای سابقه است، اما بعد از پیروزی انقلاب اسلامی و تعلق اراده حاکمیت بر تعطیلی مراکز علنی فساد از یک سو و عدم پیش‌بینی و اتخاذ راهکارهای اساسی برای حل این معضل اجتماعی، باعث شد تا در سال‌های بعد به‌ویژه پس از پایان یافتن دوران دفاع مقدس، پدیده روسپیگری خیابانی در کشور به یکی از مهم‌ترین اشکال پدیده روسپیگری تبدیل شود. در همین سال‌ها مشاهدات عمومی و اخبار و اطلاعات منتشره از سوی برخی سازمان‌ها و دستگاه‌های مسئول و کثرت مطالب مندرج در روزنامه‌ها و جراید کشور همگی دلالت بر افزایش حضور علنی زنانی تحت عنوان «زنان خیابانی» در سطح جامعه دارد.

موضوع روسپیان خیابانی در سطح جامعه به‌گونه‌ای مطرح شد که در سال ۱۳۸۰ توجه سازمان‌ها و نهادهای مختلف فرهنگی و اجتماعی به خود جلب کرد و در جهت مهار و کنترل این آسیب اجتماعی طرح‌های مختلف همچون «طرح ساماندهی زنان ویژه»، «طرح سامان‌دهی زنان ویژه و صیغه‌ای»، «طرح سلامت جنسی جوانان و پیشگیری از وقوع جرایم جنسی و اشاعه فحشا»، «طرح ساماندهی زنان آسیب‌دیده و در معرض آسیب (پدیده روسپیگری) در تهران»، «طرح تأسیس خانه‌های امن یا عفاف»، «طرح تقویت و گسترش سلامت روانی، جسمی و اجتماعی زنان و دختران جامعه»، «سیاست‌های جمهوری اسلامی ایران در مورد آسیب‌های اجتماعی زنان» مطرح شد. در این خصوص باید توجه داشت که هر چند پدیده روسپیگری خیابانی محدود به شهر تهران نبوده و دیگر شهرهای کشور خصوصاً شهرهای بزرگ را نیز شامل می‌شود. اما با وجود این، مجموع شرایط و ویژگی‌های خاص حاکم بر شهر تهران، باعث شده تا در این شهر پدیده مزبور نسبت به سایر نقاط کشور ابعاد خاص و گسترده‌تر داشته باشد.

گفتار اول. روش تحقیق

۱. ضرورت و اهداف پژوهش

پدیده‌ی روسپیگری و روسپیگری خیابانی به مثابه یک معضل اجتماعی آثار نامطلوب و پیامدهای سوء فراوان در زمینه‌های مختلف اجتماعی، اخلاقی، فرهنگی و حتی اقتصادی و سیاسی جامعه در بر دارد. بر این اساس، ضروری است تا در قالب یک معیار سیاست کنترل جرم عقلایی و منسجم، در صدد مهار و کنترل این معضل اجتماعی برآمد.

مهار و کنترل روسپیگری و روسپیگری خیابانی مانند هر معضل اجتماعی دیگر مستلزم داشتن اطلاعات صحیح از جنبه‌های کمی و کیفی و همچنین شناخت عوامل مؤثر بر وقوع آن و ارائه‌ی راهکارهای پیشگیرانه و اتخاذ تدابیر مناسب در پرتو این شناخت است. در همین راستا تحقیق حاضر با هدف شناخت ابعاد کمی و کیفی و تبیین عوامل مؤثر بر پدیده روسپیگری خیابانی انجام گرفته است.

۲. روش و ابزار پژوهش

تحقیق حاضر با استفاده از روش پیمایشی (survey) که یکی از روش‌های پنهانگر در بررسی مسائل و پدیده‌های اجتماعی است، انجام گرفته است. پژوهش پیمایشی اساساً مبتنی بر شیوه‌های جمع‌آوری و اندازه‌گیری خاص نظیر پرسشنامه، مصاحبه و در برخی از موارد مشاهده است. در پژوهش حاضر، اساس عملیات جمع‌آوری اطلاعات بر فن پرسشنامه استوار است. البته از ابزار مصاحبه در مرحله مطالعه مقدماتی و از روش اسنادی جهت بررسی ابعاد نظری و تجربی پژوهش نیز سود برده شده است.

از سوی دیگر، این تحقیق با در نظر گرفتن معیار زمان جزء تحقیقات مقطعی محسوب می‌شود. تحقیقات مقطعی شامل پژوهش‌های کلی است که صرفاً در یک زمان (T) صورت می‌گیرند و واقعیت را در یک برهه از زمان به کنکاش می‌نهند (ساروخانی، ۱۳۸۱، ۶۴). بر این اساس در این تحقیق وضعیت روسپیان خیابانی به عنوان افراد جامعه مورد تحقیق، در یک برهه زمانی مشخص در طی سال‌های ۱۳۸۳ تا ۱۳۸۴ مورد بررسی قرار گرفته است.

۳. جامعه آماری و جامعه نمونه

الف- جامعه آماری

جامعه آماری مورد بررسی در این پژوهش روسپیان خیابانی در سطح شهر تهران بزرگ در طی سال ۱۳۸۳ می‌باشند؛ از این رو هر فرد از جامعه آماری به منزله واحد آماری یا واحد تحلیل محسوب می‌گردد.

ب- روش نمونه‌گیری و جامعه نمونه

حجم نمونه با ضوابط زیر در جامعه مورد مطالعه بهینه شده است:

۱. ضریب اعتماد ۹۵ درصد و ضریب اشتباه ۵ درصد.

۲. مقدار پراکندگی بر اساس متغیر محوری تحقیق [روسپیگری خیابانی متغیری که با هدف تحقیق همبستگی ماکزیمم دارد].

$$S^2 = 0/25$$

$$E = 4/3\%$$

۳. مقدار اشتباه در برآورد؛

۴. حجم جامعه مورد مطالعه (N) در این بررسی مجهول است زیرا تعداد افراد جامعه مورد مطالعه از یک طرف هماهنگ با زمان در حال تغییر بوده و از طرف دیگر ناشناخته است. با توجه به ضوابط بالا، حجم نمونه از فرمول زیر آورد یا بهینه می‌شود.

$$n = \frac{\frac{2s^2}{z^2}}{1 + \frac{1}{N} Z^2 \frac{s^2}{\sum^2}}$$

به‌واسطه مجهول بودن حجم جامعه (N) در مخرج کسر از جمله $\frac{1}{N} Z^2 \frac{s^2}{\sum^2}$ صرف‌نظر می‌شود و به همین دلیل تعداد محدودی به حجم نمونه اضافه می‌شود، تا از دقت و صحت اطلاعات کاسته نشود. بنابراین،

$$n = \frac{S^2}{E^2} = 1/96^2 \frac{0/25}{0/45} = \frac{0/9604}{0/002} = 480$$

از آنجایی که در عمل تعداد پرسشنامه تکمیل شده برابر با ۵۱۲ نفر می‌باشد. بنابراین، می‌توان انتظار داشت که صحت و دقت گفتارها براساس ضوابط در نظر گرفته شده ارتقا یابد. در پژوهش حاضر افراد جامعه نمونه از چهار محیط تحقیق مختلف شامل: (۱) مراکز مداخله در بحران بهزیستی، (۲) کانون اصلاح و تربیت و زندان اوین، (۳) اداره مبارزه با مفاسد اجتماعی، (۴) خیابان‌های سطح شهر تهران، انتخاب گردیدند. جدول ذیل بر اساس تعداد افراد جامعه نمونه در کل جامعه به تفکیک مکان‌های چهارگانه تهیه شده است.

جدول توزیع فراوانی نسبی پاسخگویان بر حسب محل مصاحبه

مکان مصاحبه	تعداد	فراوانی
خیابان	۱۰۲	۱۹/۹
مراکز بهزیستی	۲۳۷	۴۶/۳
کانون اصلاح و تربیت و زندان	۷۵	۱۴/۶
اوین	۹۸	۱۹/۱
اداره مبارزه با مفساد اجتماعی		
جمع	۵۱۲	۱۰۰

روش انتخاب واحدهای نمونه به تعداد ۵۱۲ نفر به صورت نمونه‌گیری تصادفی ساده بدون بازگرداندن، توسط جدول اعداد تصادفی بوده است.

۴. روش تجزیه و تحلیل اطلاعات

پس از استخراج و کدگذاری داده‌های تحقیق، در تجزیه و تحلیل اطلاعات بدست آمده از جداول توزیع فراوانی ساده، جداول دو بُعدی و چند بُعدی، همچنین آزمون‌های آماری k^2 , x^2 , T، تحلیل واریانس و نرم‌افزار SPSS در جهت تجزیه و تحلیل اطلاعات استفاده شده است.

۵. متغیرهای تحقیق و مفاهیم عملیاتی آنها

در این تحقیق سن آغاز روسپیگری خیابانی به عنوان متغیر وابسته در نظر گرفته شده است. متغیرهای مستقل تحقیق نیز شامل (۱) بعد خانوار، (۲) ساخت خانواده، (۳) نظام اخلاقی خانواده، (۴) تعارض در خانواده، (۵) ارضای نیازها در خانواده، (۶) نظارت و کنترل در خانواده، (۷) اعتیاد در خانواده و (۸) پایبندی به مسائل مذهبی در خانواده، می‌باشند.

۶. اعتبار و روایی تحقیق

- اعتبار تحقیق: در این پژوهش برای سنجش اعتبار داده‌ها از روش توافق داخلی استفاده شده است. مهم‌ترین شاخص توافق داخلی آزمون آلفای کرونباخ می‌باشد. این آزمون همسانی درونی یا ثبات درونی را اندازه‌گیری می‌کند و نشان می‌دهد که سؤالات آزمون تا چه اندازه توانایی یا خصیصه‌ای واحد را اندازه‌گیری می‌کند نتایج حاصل از آزمون مزبور مقدار ضریب اعتبار بالاتر از ۵۸ درصد تا ۹۴ درصد برحسب متغیرهای مختلف نشان داده که دلالت بر اعتبار مناسب وسیله‌ی اندازه‌گیری است. بنابراین، می‌توان گفت که پرسشنامه از ضریب اعتبار بالایی برخوردار است.

- **روایی تحقیق:** از آنجایی که برای ارزیابی تجربی و منظم روایی شاخص‌های شناخته شده، امکانات تجربی لازم فراهم نبود، لذا سعی شد در حد امکان میزان روایی را حداقل در سطح روایی ظاهری تقویت کرد. به همین منظور از نظرات کارشناسانه‌ی اهل فن استفاده شد تا از تطابق شاخص‌ها با تعاریف مفهومی اطمینان حاصل شود.

۷. فرضیه‌های پژوهش

در بررسی رابطه‌ی بین عوامل مختلف مرتبط با خانواده به عنوان متغیرهای مستقل تحقیق و سن آغاز روسپیگری به عنوان متغیر وابسته تحقیق، فرضیه‌های مورد بررسی پژوهش شامل ۸ فرضیه بدین شرح می‌باشند:

- ۱) بین بعد خانوار و سن شروع روسپیگری خیابانی رابطه وجود دارد. (۲)
- ۲) بین ساخت‌های خانواده و سن شروع روسپیگری خیابانی رابطه وجود دارد. (۳)
- ۳) بین نظام اخلاقی خانواده و سن شروع روسپیگری خیابانی رابطه وجود دارد. (۴)
- ۴) بین وجود تعارض بین خانواده و سن شروع روسپیگری خیابانی رابطه وجود دارد. (۵)
- ۵) بین میزان ارضای نیازها در خانواده و سن شروع روسپیگری خیابانی رابطه وجود دارد. (۶)
- ۶) بین نظارت و کنترل خانواده و سن شروع روسپیگری خیابانی رابطه وجود دارد. (۷)
- ۷) بین وجود اعتیاد در خانواده و سن شروع روسپیگری خیابانی رابطه وجود دارد. (۸)
- ۸) بین میزان پایبندی مذهبی در خانواده و سن شروع روسپیگری خیابانی رابطه وجود دارد.

گفتار دوم: بررسی یافته‌های تحقیق

الف) توصیف خصوصیات پاسخگویان و خانواده‌های آنها بر حسب متغیرهای

زمینه‌ای پژوهش

۱) تحصیلات پاسخگویان

یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که ۲۴/۴ درصد پاسخگویان در حد «متوسطه»، ۲۶/۵ درصد در حد «راهنمایی»، ۱۵ درصد در حد «ابتدایی» و ۱۱/۳ درصد در حد «دیپلم» تحصیل کرده‌اند. تنها ۱/۸ درصد پاسخگویان در حد «فوق‌دیپلم» و «لیسانس» تحصیل کرده‌اند و ۳ درصد آنها «بی‌سواد» بوده‌اند. میانگین سطح تحصیلات پاسخگویان ۸ کلاس (دوم راهنمایی) و میانگین و نما ۹ کلاس (سوم راهنمایی) است.

۲) وضعیت اشتغال پاسخگویان

مطابق داده‌های تحقیق، ۲۶/۷ درصد پاسخگویان در گذشته خود سابقه اشتغال به کار داشته و ۷۳/۳ درصد آنها سابقه هیچ‌گونه اشتغالی نداشته‌اند. از کل پاسخگویانی که در گذشته خود سابقه اشتغال داشته‌اند، ۷۰/۵ درصد در هنگام مصاحبه شغل خود را از دست داده و تنها ۲۹/۵ درصد آنها شاغل بودند.

۳) وضعیت ازدواج پاسخگویان

۶۲/۸ درصد پاسخگویان سابقه ازدواج نداشته و صرفاً ۳۷/۱ درصد پاسخگویان سابقه ازدواج داشته‌اند. از میان پاسخگویان فاقد سابقه ازدواج، ۱۷/۶ درصد نداشتن خواستگار مناسب، ۱۴/۴ درصد عدم تمایل به ازدواج، ۱۰/۲ درصد سن پایین و محصل بودن، ۸/۲ درصد فقر اقتصادی خانواده، ۷/۴ درصد وجود خواهر بزرگتر مجرد، ۶ درصد بدسرپرستی یا خانواده نامناسب، ۵/۴ درصد اعتیاد والدین، ۵/۱ درصد مخالفت خانواده، ۳/۷ درصد روسپی بودن، ۳/۴ درصد نیز فرار از خانه را دلیل عدم ازدواج ذکر کرده‌اند.

۴) تحصیلات والدین

یافته‌های تحقیق در خصوص میزان تحصیلات والدین پاسخگویان نشان می‌دهد که ۴۰ درصد مادران پاسخگویان و ۳۰ درصد پدران پاسخگویان بی‌سواد بوده‌اند. ۲۵/۸ درصد مادران و ۲۲/۳ درصد پدران پاسخگویان تحصیلاتی در حد ابتدایی داشته‌اند. ۱۲/۴ درصد مادران و ۱۹/۸ درصد پدران در حد راهنمایی، ۱۰/۴ درصد مادران و ۱۱/۹ درصد پدران در حد متوسطه، ۹ درصد مادران و ۱۱/۳ درصد پدران در حد دیپلم، ۱/۲ درصد مادران و ۳/۱ درصد پدران پاسخگویان تحصیلاتی معادل لیسانس و بالاتر از آن را داشتند. میانگین سطح تحصیلات پدر ۵ کلاس و مادر ۴ کلاس است. میانه سطح سواد تحصیلات در بین مادران و پدران ۵ کلاس و نما (بیشترین فراوانی) مربوط به گروه بی‌سواد در بین دو گروه پدر و مادر می‌باشد. در مجموع سطح تحصیلات مادران پایین‌تر از تحصیلات پدران می‌باشد.

۵) وضعیت اقتصادی خانواده پاسخگویان

بررسی وضعیت اقتصادی خانواده پاسخگویان نشان می‌دهد که خانواده ۴۷/۲ درصد پاسخگویان از نظر اقتصادی در حد «خیلی بد و بد»، ۳۸/۸ درصد در حد «متوسط» و ۱۳/۴

درصد در حد «خوب و خیلی خوب» می‌باشد. بنابراین، حداکثر پاسخگویان متعلق به خانواده‌هایی در حد پایین اقتصادی می‌باشند.

۶) شغل والدین پاسخگویان

بر اساس نتایج حاصل از تحقیق، از کل ۳۹۵ نفر پدران پاسخگویان که شغل آنها در گروه‌های شغلی جای می‌گیرد، ۶۷/۵ درصد در منزلت شغلی پایین، ۲۶/۸ درصد در منزلت شغلی متوسط و ۵/۵ درصد در منزلت شغلی بالا قرار دارند. بر اساس گروه‌بندی وضع فعالیت پدران پاسخگویان، از کل ۵۱۲ نفر پدران پاسخگویان، ۵/۵ درصد فروشنده و قاچاقچی مواد مخدر و یا واسطه کار روسپیگری بوده‌اند. ۵/۵ درصد بازنشسته، ۳/۳ درصد بیکار و ۲/۳ درصد فوت شده بودند. ۶/۳ درصد پاسخگویان به شغل پدر خود اشاره نکرده‌اند. همچنین از کل ۷۹ نفر مادران شاغل، ۶/۳ درصد در گروه منزلت شغلی بالا، ۲۹/۱ درصد در گروه منزلت شغلی متوسط و ۶۴/۵ درصد در گروه منزلت شغلی پایین مشغول به کار بودند. بر اساس گروه‌بندی وضع فعالیت مادران پاسخگویان از کل ۵۱۲ نفر، درصد قابل توجهی یعنی ۷۶/۲ درصد خانه‌دار بودند. ۲/۱ درصد مادر پاسخگویان یا روسپی یا واسطه امر روسپیگری بودند.

ب) بررسی رابطه بین عوامل موجود در خانواده پاسخگویان و سن شروع

روسپیگری خیابانی

۱) رابطه بین بعد خانوار و سن شروع روسپیگری خیابانی

نتایج حاصل از تحقیق نشان می‌دهد که ۴۶/۱ درصد پاسخگویان در خانواده‌هایی با تعداد ۴ تا ۶ نفر، ۳۶/۲ درصد در خانواده‌هایی با تعداد ۷ تا ۹ نفر و ۱۰/۷ درصد در خانواده‌هایی با تعداد ۱۰ تا ۱۴ نفر و ۷ درصد در خانواده‌هایی با تعداد ۱ تا ۳ نفر زندگی می‌کنند. میانگین بعد خانوار ۶/۵ نفر است.

جدول توزیع فراوانی نسبی بعد خانوار پاسخگویان

درصد معتبر	درصد	فراوانی	بعد خانوار
۷	۶/۸	۳۵	۱ تا ۳ نفر
۴۶/۱	۴۴/۷	۲۲۹	۴ تا ۶ نفر
۳۶/۲	۳۲/۵	۱۸۰	۷ تا ۹ نفر
۱۰/۷	۱۰/۴	۵۳	۱۰ تا ۱۴ نفر
۱۰۰	۲/۹	۱۵	بدون پاسخ
-	۱۰۰	۵۱۲	جمع

براساس ضریب همبستگی محاسبه شده بین بعد خانوار و پاسخگویان و سن شروع روسپیگری خیابانی، روابط آماری معناداری بین دو متغیر مشاهده می‌شود، به طوری که با افزایش بعد خانوار پاسخگویان، سن شروع روسپیگری خیابانی نیز پایین‌تر رفته است.

جدول رابطه بعد خانوار پاسخگویان و سن شروع روسپیگری خیابانی

تعداد	سطح معناداری	ضریب همبستگی
۴۹۳	۰/۰۰۳	۰/۳۱

رابطه معنادار بین افزایش بعد خانوار و کاهش سن شروع روسپیگری خیابانی اینگونه توجیه می‌شود که با افزایش بعد خانوار شاهد تنزل میزان مراقبت و سطح تربیت فرزندان خواهیم بود. همچنین کثرت بعد خانوار، خانواده‌ها را از نظر اقتصادی، ارضای نیازهای زیستی و عاطفی دچار مشکل می‌سازد.

۲) رابطه بین ساخت خانواده و سن شروع روسپیگری خیابانی

نتایج حاصل از تحقیق در خصوص بررسی ساخت خانواده پاسخگویان یعنی اینکه افراد مورد تحقیق در زمان کودکی و نوجوانی با چه کسانی زندگی می‌کردند، نشان می‌دهد که ۵۵/۱ درصد پاسخگویان با پدر و مادر خود زندگی کرده‌اند، اما ۱۷ درصد پاسخگویان با پدر و نامادری، ۷/۳ درصد با مادر، ۵/۳ درصد با مادر و ناپدیری، ۴/۳ درصد با پدر، ۳/۸ درصد در نزد اقوام و بستگان و ۱/۶ درصد نیز در پرورشگاه زندگی می‌کرده‌اند.

جدول مقایسه میانگین‌های سن شروع روسپیگری خیابانی برحسب ساختار خانواده نشان می‌دهد که توزیع میانگین‌های سن شروع روسپیگری خیابانی در بین نوع خانواده‌ها (ساخت‌ها) متفاوت می‌باشد. بر این اساس، پاسخگویانی که به تنهایی با پدر خود زندگی می‌کرده‌اند، زودتر از سایر پاسخگویان شروع به روسپیگری خیابانی کرده‌اند. میانگین شروع روسپیگری خیابانی با پاسخگویانی که با افراد دیگر (مثل پدربزرگ و مادربزرگ) خود زندگی کرده‌اند، ۱۷/۳ سالگی، پدر و نامادری ۱۸/۱ سالگی، مادر و ناپدیری و اقوام و بستگان هر کدام ۱۹/۲ سالگی، پدر و مادر ۱۹/۸ سالگی و مادر به تنهایی ۲۱/۵ سالگی و پرورشگاه ۲۲/۶ سالگی است.

جدول تحلیل واریانس ساخت خانواده و سن شروع روسپیگری خیابانی

منبع متغیر	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	نسبت F	احتمال معناداری
بین گروهی	۶۹۷/۸۸۲	۷	۹۹/۶۹۷	۲/۹۹۰	۰/۰۰۴
درون گروهی	۱۶۴۷۳/۸۲۵	۴۹۴	۳۳/۳۴۸		
مجموع	۱۷۱۷۱/۷۰۷	۵۰۰			

جدول مقایسه میانگین سن شروع روسپیگری خیابانی برحسب ساخت خانواده

ساخت خانواده	میانگین	تعداد	انحراف معیار
پدر و مادر	۱۹/۸	۲۷۵	۶/۱
پدر و نامادری	۱۸/۱	۸۶	۴/۲
پرورشگاه	۲۲/۶	۸	۴/۹
پدر به تنهایی	۱۶/۹	۲۲	۳/۳
مادر و ناپدري	۱۹/۲	۲۷	۵/۶
اقوام و بستگان	۱۹/۲	۱۹	۶/۸
مادر به تنهایی	۲۱/۵	۳۷	۷/۶
سایر افراد	۱۷/۳	۲۸	۴/۶
جمع	۱۹/۴	۵۰۲	۵/۸

وجود رابطه معنادار بین نوع ساخت خانواده و سن شروع روسپیگری خیابانی، این گونه قابل توجیه است که وجود پدر و مادر در خانواده برای جامعه‌پذیری صحیح فرزندان لازم و ضروری است. در دوران کودکی و نوجوانی که یکی از مهمترین برهه‌های زندگی یک فرد است، محرومیت‌های عاطفی بر اثر نبود یکی از والدین اثرات جبران‌ناپذیری در زندگی فرد می‌گذارد.

۳) رابطه بین نظام اخلاقی خانواده و سن شروع روسپیگری خیابانی

متغیر نظام اخلاقی خانواده از ترکیب سه معرف (۱) شرکت در میهمانی‌های خانوادگی با لباس‌های باز، (۲) تماشای دسته‌جمعی فیلم‌های تحریک‌کننده و (۳) آشکار بودن روابط جنسی پدر و مادر و یا دیگران، به دست می‌آید. مطابق یافته‌های تحقیق، در خانواده ۴۴/۵ درصد پاسخگویان هیچ یک از موارد فوق وجود ندارد. در خانواده ۳۴/۹ درصد پاسخگویان موارد

فوق در حد کم و خیلی کم وجود دارد. در خانواده ۹/۷ درصد پاسخگویان موارد فوق در حد متوسط رعایت می‌شود و ۱۰/۸ درصد پاسخگویان اظهار داشته‌اند که موارد فوق در حد زیاد و خیلی زیاد در خانواده‌های آنها وجود دارد. به عبارت دیگر در خانواده این گروه اخیر از پاسخگویان افراد خانواده با لباس‌های باز در میهمانی‌ها شرکت کرده، دسته‌جمعی به تماشای فیلم‌های غیرمجاز نشسته و روابط جنسی والدین آشکار است.

نتایج حاصل از تحلیل داده‌ها نشان می‌دهد که روابط معناداری بین هر یک از سه شاخصه‌ی مورد سنجش در متغیر نظام اخلاقی خانواده و سن شروع روسپیگری خیابانی وجود دارد. بدین معنا که هر چه خانواده‌های پاسخگویان این نکات اخلاقی را بیشتر رعایت کرده باشند، سن شروع روسپیگری نیز به تأخیر افتاده است.

تعداد	سطح معناداری	ضریب همبستگی	
۵۰۴	۰/۰۰۰	۰/۳۰۵	شرکت در میهمانی‌های خانوادگی با لباس باز
۵۰۴	۰/۰۰۱	۰/۱۴۳	تماشای دسته‌جمعی فیلم‌های غیر مجاز
۵۰۲	۰/۰۰۰	۰/۳۳۱	آشکار بودن روابط جنسی پدر و مادر
۵۰۲	۰/۰۰۰	۰/۲۲۱	اخلاق (شاخص)

۴) رابطه بین وجود تعارض در خانواده و سن شروع روسپیگری خیابانی

متغیر وجود تعارض در خانواده، با این سؤال که «گاهی بین اعضای خانواده بگو و مگو‌هایی پیش می‌آید، حالا بین اعضای خانواده شما چقدر دعوا و مرافعه پیش می‌آید؟» مورد سنجش قرار گرفته است. یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که میزان عدم سازش و تعارض در خانواده ۷۶ درصد پاسخگویان در حد زیاد و خیلی زیاد، ۱۴/۹ درصد در حد متوسط و ۹/۲ درصد در حد کم و خیلی کم می‌باشد. بنابراین، مشاهده می‌شود که بیش از $\frac{3}{4}$ پاسخگویان در خانواده‌های پر تنش و پرهیجان زندگی کرده‌اند و بارها شاهد اختلاف و به دنبال آن دعوا و اعمال خشونت‌آمیز بوده‌اند.

شدت همبستگی میان میزان تعارض موجود در خانواده و سن شروع روسپیگری خیابانی ۰/۲۷- در سطح ۹۹/۹ درصد می‌باشد. یافته فوق دلالت بر این امر دارد که در خانواده‌هایی که به میزان زیادی تعارض و کشمکش بین اعضای خانواده وجود دارد، سن شروع روسپیگری خیابانی فرزندان (دختر) نیز کاهش یافته است.

جدول رابطه بین میزان تعارض در خانواده و سن شروع روسپیگری خیابانی

تعداد	سطح معناداری	ضریب همبستگی
۵۰۰	۰/۰۰۰	-۰/۲۷

طبیعی است که وجود تعارض، درگیری و تشنج در خانواده ضمن آنکه موجب اغتشاش روحی و فکری در بین فرزندان می‌شود. از سوی دیگر، مانع از کارکرد مناسب خانواده در پرورش و تربیت صحیح فرزندان شده و همین امر آنها را در معرض انواع انحراف‌های اجتماعی، آسیب‌پذیرتر می‌نماید.

۵) رابطه بین ارضای نیازها در خانواده و سن شروع روسپیگری خیابانی

متغیر ارضای نیازها با ترکیب معرف‌های ارضای نیازهای جسمی (لباس و پوشاک)، نیاز به آرامش و ایمنی، نیاز به مهر و محبت و نیاز به استقلال به دست آمده است. یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که ۷/۵ درصد پاسخگویان اظهار داشتند که والدین آنها به هیچ وجه یا اصلاً نیازهای آنها را تأمین نکرده‌اند. نیاز ۶۷/۵ درصد در حد کم و خیلی کم، ۱۷/۴ درصد در حد متوسط و ۷/۷ درصد در حد زیاد و خیلی زیاد ارضاء شده است. بنابراین با توجه به پاسخ‌های اظهار شده می‌توان گفت که والدین اکثر این‌گونه فرزندان نتوانسته‌اند به نحو شایسته و مناسبی نیازها و احتیاجات فرزندان خود را تأمین کنند.

در خصوص رابطه بین ارضای نیازها در خانواده و سن شروع روسپیگری خیابانی، نتایج حاصل از تحقیق نشان می‌دهد که شدت همبستگی میان ارضای نیاز به تأمین اسباب آرامش و ایمنی، ضریب همبستگی ۰/۱۵ در سطح معناداری ۹۹/۹ درصد می‌باشد. همچنین شدت همبستگی بین ارضای نیاز به مهر و محبت و سن شروع روسپیگری خیابانی ۰/۲۳ در سطح معناداری ۹۹/۹ درصد است. به عبارت دیگر هرچه نیاز به مهر و محبت، نیاز به ایمنی و آرامش و نیاز به حفظ استقلال پاسخگویان در خانواده تأمین شده باشد، سن شروع روسپیگری خیابانی بالا رفته است. میان ارضای نیاز به لباس و پوشاک و سن شروع روسپیگری خیابانی رابطه آماری معناداری مشاهده نشده، به بیان دیگر بروز رفتارهای انحرافی بیش از اینکه مولود نیازهای فیزیولوژیک و اولیه باشد، متأثر از نیازهای خویشتن‌یابی و نیازهای ثانویه می‌باشد.

جدول رابطه بین میزان ارضای نیازها و سن شروع روسپیگری خیابانی

تعداد	سطح معناداری	ضریب همبستگی	
۵۰۵	۰/۰۰۱	۰/۱۵۴	فراهم کردن اسباب آرامش و ایمنی
۵۰۴	۰/۰۰۰	۰/۲۴۲	مهر و محبت و رعایت احترام
۵۰۴	۰/۰۰۰	۰/۲۳۰	حفظ استقلال
۵۰۳	۰/۲۱۶	۰/۵۵	تهیه لباس و پوشاک
۵۰۳	۰/۰۰۰	۰/۱۸۰	ارضای نیاز (شاخص)

۶) رابطه بین نظارت و کنترل در خانواده و سن شروع روسپیگری خیابانی

از ترکیب پنج معرف (۱) میزان کنترل رفت و آمد، (۲) میزان کنترل نوع معاشران، (۳) میزان کنترل نحوه لباس پوشیدن، (۴) میزان کنترل نوع آرایش ظاهری و (۵) میزان کنترل بر نوع تفریحات، متغیر نظارت و کنترل خانواده‌ها بر افراد جامعه نمونه، مورد بررسی قرار گرفته است. یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که ۸ درصد والدین هیچگونه یا اصلاً بر امور فرزندان خود نظارت و کنترل نداشته‌اند. ۲۵/۳ درصد والدین در حد کم و خیلی کم مراقب اعمال و رفتار فرزندان خود بوده‌اند. همچنین ۱۹/۹ درصد والدین در حد متوسط و ۶۷/۹ درصد آنها در حد زیاد و خیلی زیاد بر امور فرزندان خود نظارت و کنترل داشته‌اند.

در خصوص، بررسی رابطه بین میزان کنترل خانواده بر هر یک از معرّف‌های پنج‌گانه مذکور و سن شروع روسپیگری خیابانی در افراد جامعه مورد تحقیق، یافته‌ها نشان‌دهنده‌ی این موضوع است که تنها بین میزان کنترل خانواده بر روی تفریحات با سن شروع روسپیگری خیابانی رابطه معناداری وجود دارد. ضریب همبستگی $-۰/۱۱$ در سطح معناداری نزدیک به ۱۰۰ درصد است. به عبارتی هر چه خانواده، ساعات و نوع تفریحات فرزندان خود را کنترل و نظارت کرده باشند، سن شروع روسپیگری خیابانی نیز پایین آمده است.

جدول رابطه بین میزان کنترل خانواده و سن شروع روسپیگری خیابانی

تعداد	سطح معناداری	ضریب همبستگی	
۲۰۲	۰/۳۰۷	-۰/۰۴۶	کنترل مکان‌های رفت و آمد
۵۰۰	۰/۶۰۳	-۰/۰۲۳	کنترل نوع معاشرین
۵۰۰	۰/۵۲۱	-۰/۰۲۹	کنترل نحوه لباس پوشیدن
۵۰۰	۰/۸۰۴	-۰/۰۱۱	کنترل آرایش ظاهری
۵۰۰	۰/۰۰۹	-۰/۱۱۶	کنترل نوع تفریحات
۴۹۹	۰/۷۲۴	-۰/۰۱۶۰	کنترل (شاخص)

۷) رابطه بین وجود اعتیاد در خانواده و سن شروع روسپیگری خیابانی

متغیر وجود اعتیاد در خانواده با این سوال از پاسخگویان سنجیده شده است که «یکی از مواردی که این روزها در جامعه ما به وفور دیده می‌شود، گرایش بعضی از مردم به موادمخدر می‌باشد، در خانواده شما چطور، چه کسانی اعتیاد به موادمخدر دارند؟» داده‌های تحقیق نشان می‌دهد که ۴۴/۴ درصد پاسخگویان هیچ فرد معتادی را در خانواده خود نداشته‌اند. ۳۲/۹ درصد پدر پاسخگویان، ۱۱/۵۴ درصد برادر پاسخگویان، ۷/۶ درصد مادر پاسخگویان به یکی از انواع موادمخدر اعتیاد داشته‌اند. همچنین خواهر ۱/۲ درصد سایر اعضای خانواده پاسخگویان مانند برادر ناتنی، پدر ناتنی و... به موادمخدر آلوده بوده‌اند. بنابراین در مجموع در بیش از نیمی از خانواده پاسخگویان یک یا دو نفر و یا بیشتر از آن آلوده به موادمخدر بوده‌اند.

مقایسه میانگین‌های سن شروع روسپیگری خیابانی و اعتیاد اعضای خانواده، تفاوت معناداری بین اعتیاد پدر و سن شروع روسپیگری خیابانی را نشان می‌دهد به طوری که سن شروع روسپیگری خیابانی پاسخگویانی که پدر معتاد داشته‌اند، پایین‌تر (۱۸/۶ سالگی) از پاسخگویانی بوده که پدرشان اعتیاد نداشته‌اند. (۲۰/۱ سالگی). مقایسه میانگین سن شروع روسپیگری خیابانی برحسب اعتیاد مادر، خواهر و برادر تفاوت معناداری را بیان نمی‌کند. به بیان دیگر میانگین سن شروع روسپیگری خیابانی در جمعیت نمونه تحقیق متأثر از اعتیاد مادر، خواهر و یا خود پاسخگو نمی‌باشد.

جدول رابطه بین اعتیاد در خانواده و سن شروع روسپیگری خیابانی

معناداری	T	میانگین	تعداد مورد	مقولات	
۰/۰۰۲	۳/۰۶	۲۰/۱	۲۹۰	خیر	پدر
		۱۸/۶	۲۱۶	بلی	
۰/۷۲	۰/۳۵	۱۹/۵	۴۵۶	خیر	مادر
		۱۹/۲	۴۵۶	بلی	
۰/۳۱	۱/۰۷	۱۹/۵	۴۹۸	خیر	برادر
		۱۸/۳	۸	بلی	
۰/۰۰۸	-۲/۷۰	۱۹/۱	۴۳۰	خیر	خواهر
		۲۱/۴	۷۶	بلی	
۰/۸۶	-۰/۱۷	۱۹/۳	۱۱۲	خیر	پاسخگو
		۱۹/۵	۳۹۶	بلی	

۸) رابطه بین پایبندی مذهبی در خانواده و سن شروع روسپیگری خیابانی

یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که ۲۲/۶ درصد پدران و ۱۳/۷ درصد مادران پاسخگویان به هیچ وجه مقید به انجام اعمال مذهبی از جمله نماز و روزه نبوده‌اند. این مسأله در مورد پاسخگویان ۲۳/۱ درصد می‌باشد. ۳۹/۱ درصد پدران و ۳۹/۷ درصد مادران پاسخگویان در حد کم و خیلی کم، ۱۹/۷ درصد پدران و ۲۳/۸ درصد مادران پاسخگویان در حد متوسط، ۱۶/۳ درصد پدران و ۱۹/۸ درصد مادران پاسخگویان در حد زیاد و خیلی زیاد به انجام اعمال مذهبی پایبند بوده‌اند و صرفاً ۲/۳ درصد پدران و ۲/۹ درصد مادران پاسخگویان کاملاً به انجام اعمال مذهبی پایبند بوده‌اند. همچنین داده‌های تحقیق نشان می‌دهند که میانگین مذهبی بودن پدر پاسخگویان ۲ می‌باشد که روی طیف گزینه «کم» قرار می‌گیرد. میانگین مذهبی بودن مادران ۲/۳ است که مابین گزینه‌های «کم» و «متوسط» می‌باشد. میانگین پایبندی مذهبی پاسخگویان ۱/۵ می‌باشد که مابین گزینه‌های «خیلی کم» و «کم» می‌باشد. در مجموع با مشاهده میانگین‌های فوق در می‌یابیم که میزان پایبندی مذهبی در بین پدر و مادر و خود افراد پاسخگو کمتر از حد «متوسط» است.

ضرایب همبستگی میان پایبندی مذهبی پدر، مادر پاسخگویان با سن شروع روسپیگری خیابانی، روابط آماری معناداری را نشان می‌دهد به گونه‌ای که ضریب همبستگی پایبندی مذهبی پدر و سن شروع روسپیگری خیابانی ۰/۲۹ در سطح معناداری ۹۹/۹ درصد و ضریب همبستگی پایبندی مذهبی مادر و سن شروع روسپیگری خیابانی ۰/۳۳ در سطح معناداری ۹۹/۹ درصد و ضریب همبستگی پایبندی مذهبی خود پاسخگو و سن شروع روسپیگری

خیابانی ۰/۲۰ در سطح معناداری ۹۹/۹ درصد می‌باشد. به عبارت دیگر با افزایش میزان پایبندی مذهبی خانواده‌ها سن شروع روسپیگری خیابانی پاسخگویان نیز بالا رفته است و بالعکس با کاهش پایبندی مذهبی، پدر، مادر پاسخگو، سن شروع روسپیگری خیابانی نیز کاهش پیدا کرده است.

تعداد	سطح معناداری	ضریب همبستگی	
۴۷۴	۰/۰۰۰	۰/۲۹۵	پدر
۴۸۴	۰/۰۰۰	۰/۳۳۶	مادر
۴۹۴	۰/۰۰۰	۰/۲۰۵	پاسخگو

پیشنهادها

۱. ارائه آموزش‌های عمومی به منظور رعایت ملاک‌های صحیح ازدواج از جمله تفاهم، تناسب سن، هم‌سنخی فکری - اعتقادی و پایگاه اجتماعی - اقتصادی بین زوجین، در راستای جلوگیری از تشکیل خانواده‌های نابسامان و پیشگیری از طلاق و متلاشی شدن خانواده‌ها.
۲. فراهم آوردن زمینه ازدواج به موقع جوانان خصوصاً از طریق بالا بردن سطح درآمد عمومی مردم و پایین آوردن سطح توقعات جوانان و خانواده‌ها نسبت به امر ازدواج.
۳. آموزش مهارت‌های زندگی به زوجین جوان و تقویت مشاوره خانواده در جهت تقویت تفاهم خانوادگی زوجین.
۴. گسترش مراکز مداخله در خانواده به منظور کاهش آمار طلاق و اطلاع‌رسانی مناسب در جهت آگاهی مردم از وجود این مراکز و خدمات دهی آنها.
۵. پیشگیری از ازدواج تحمیلی از طریق آموزش والدین و وضع قوانین مناسب در این خصوص.
۶. فراهم آوردن امکان ازدواج گروه‌های خاص از جمله زنان و مردان مطلقه یا همسر از دست داده، از طریق فرهنگ‌سازی مناسب جهت فراهم آوردن زمینه اجتماعی ازدواج این افراد و از بین بردن موانع فرهنگی که در این زمینه در جامعه وجود دارد.
۷. تقویت اعتقادات مذهبی در میان آحاد جامعه خصوصاً نوجوان و جوانان با اتخاذ شیوه‌های متناسب با شرایط سنی مخاطبان و همچنین مقتضیات زمانی و مکانی به گونه‌ای که ارزش‌های واقعی دینی در افراد جامعه درونی شود.
۸. زمینه‌سازی فرهنگی در جامعه جهت پذیرش تأسیس حقوقی ازدواج موقت برای افرادی که امکان ازدواج دائم ندارند خصوصاً جوانانی که شرایط ازدواج دائم برای آنها تا مدت نسبتاً طولانی مهیا نمی‌باشد.

۹. ارائه خدمات مشاوره‌ای به زوج‌های مطلقه به گونه‌ای که مهارت آنان در مقابله با مشکلات پس از طلاق افزایش پیدا کند.
۱۰. ارتقای نقش تربیتی خانواده‌ها از طریق آموزش و ارائه شیوه‌های صحیح تربیتی به والدین خصوصاً شیوه اعمال نظارت و کنترل مناسب بر روابط فرزندان در خارج از محیط خانواده و لزوم توجه به فاصله دو نسل و نیازهای روانی جوانان، همچنین نحوه برخورد صحیح با بلوغ جنسی نوجوانان.
۱۱. گسترش زمینه‌های اشتغال زنان از طریق حمایت از طرح‌های خوداشتغالی با ارائه آموزش‌های شغلی مناسب به آنها.
۱۲. تلاش در جهت کاهش مشکلات اقتصادی زنان سرپرست خانوار از طریق حمایت و تقویت فعالیت‌های اقتصادی و اشتغال‌زایی.
۱۳. ایجاد صندوق‌های همیاری مالی زنان از طریق مشارکت عمومی زنان.
۱۴. اجرای برنامه‌های ارشادی از طریق رسانه‌های گروهی در جهت آگاهی دادن به خانواده‌ها در خصوص پیشگیری از ابتلای نوجوانان به انحرافات جنسی و اخلاقی.
۱۵. تلاش در جهت تحکیم مبانی اخلاقی خانواده‌ها که بیشترین تأثیر را بر نحوه شکل‌گیری شخصیت فرزندان دارند.
۱۶. توسعه خدمات مددکاری به خانواده‌های آسیب‌دیده به منظور پایدار نگهداشتن قوام خانواده‌ها.
۱۷. توسعه مراکز مشاوره خانواده به منظور آموزش مهارت‌های فردی مقابله با مشکلات.
۱۸. تقویت و بهبود روابط بین نهادهای اجتماعی همچون خانواده و مدرسه در جهت هدایت و نظارت مؤثر بر رفتار نوجوانان و جوانان.
۱۹. انجام اقدامات فرهنگی در جهت زدودن بینش‌های سستی و غلط رایج همچون مردسالاری و تبعیض جنسیتی.
۲۰. آگاه‌سازی جامعه خصوصاً جوانان از عوارض و عواقب انحرافات اخلاقی و مفاسد اجتماعی از طریق اجرای برنامه‌های آموزشی با تأکید بر استفاده از مدارس و رسانه‌های ارتباط جمعی.
۲۱. ارائه آموزش‌های مورد نیاز به زوجین در بدو ازدواج و طول زندگی مشترک در راستای تحقق بهداشت روانی خانواده‌ها.
۲۲. تدوین عناوین و موضوعات درسی در دروس دانش‌آموزان مقاطع مختلف تحصیلی و دانشجویان دانشگاه‌ها در جهت آگاه‌سازی جوانان و پیشگیری از مفاسد اجتماعی گروه‌های جوان.

۲۳. اطلاع‌رسانی و آگاه‌سازی در خصوص جامعه زنان، به منظور آشنایی آنها با حقوق فردی و اجتماعی خود.
۲۴. ایجاد زمینه‌های لازم جهت ارتقاء وضعیت و جایگاه اجتماعی زنان.
۲۵. حمایت از تشکلهای اجتماعی و غیر دولتی (NGO) مربوط به زنان.

منابع و مأخذ

الف - فارسی

۱. اکبری‌زاده، علی، (۱۳۸۱)، «وضعیت روسپیگری در آمریکا»، ترجمه، دفتر آموزش و پژوهش بهزیستی استان تهران.
۲. خبرگزاری جمهوری اسلامی، اخبار زنان، شماره ۳، ۴، ۵ خرداد، تیر و مرداد ۱۳۸۱.
۳. دبیرخانه شورای اجتماعی کشور، (۱۳۸۱)، طرح سامان‌دهی زنان ویژه و صیغه‌ای.
۴. دبیرخانه هم‌اندیشی، «گزارش هم‌اندیشی بررسی و مشکلات زنان، اولویت‌ها و رویکردها»، (۱۳۸۰)، چاپ اول، قم، دفتر مطالعات و تحقیقات زنان.
۵. دبیرخانه هم‌اندیشی، «مجموعه گفت‌وگوهای هم‌اندیشی بررسی مسائل و مشکلات زنان، اولویت‌ها و رویکردها»، (۱۳۸۰)، چاپ اول، قم، دفتر مطالعات و تحقیقات زنان.
۶. دفتر مطالعات و بررسی‌های اجتماعی معاونت اجتماعی و اطلاع‌رسانی قوه قضائیه، طرح تقویت و گسترش سلامت روانی، جسمی و اجتماعی زنان و دختران جامعه.
۷. دهخدا، علی‌اکبر، (۱۳۷۳)، «لغت‌نامه»، جلد هشتم، مؤسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران.
۸. سازمان امور اجتماعی و رفاهی معاونت امور اجتماعی و فرهنگی شهرداری تهران، طرح ساماندهی زنان آسیب‌دیده و در معرض آسیب (پدیده روسپیگری) در تهران، (تیرماه ۱۳۸۱).
۹. ستوده، هدایت‌اله، (۱۳۷۶)، «آسیب‌شناسی اجتماعی (جامعه‌شناسی انحرافات)»، چاپ چهارم، تهران، آوای نور.
۱۰. سیگل، لاری، جی، (۱۳۸۵)، «جرم‌شناسی»، ترجمه یاشار سیف‌اللهی، انتشارات دفتر تحقیقات کاربردی پلیس آگاهی ناجا.
۱۱. سازمان بهزیستی کشور، (۱۳۷۸)، «بررسی وضعیت، زیستی، روانی و اجتماعی زنان آسیب‌دیده».
۱۲. شورای فرهنگی اجتماعی زنان، سیاست‌های جمهوری اسلامی ایران در مورد آسیب‌های اجتماعی زنان، (آذر ماه ۱۳۸۱).
۱۳. صدیق‌سروستانی، رحمت‌اله، (۱۳۷۲-۱۳۶۷)، «فاصله فروماندگی تا فرومایگی - نگرشی جامعه‌شناختی به ویژگی‌ها و وضعیت زنان و دختران آسیب‌دیده اجتماعی در مراکز بازپروری»، شورای پژوهشی دانشگاه تهران.
۱۴. طرح تأسیس خانه‌های امن یا عفاف، (مرداد ماه ۱۳۸۱).
۱۵. علیایی‌زند، شهین، (۱۳۸۳)، «عوامل زمینه‌ساز تن دادن زنان به روسپیگری»، منتشر شده در مجموعه مقالات آسیب‌های اجتماعی ایران، چاپ اول، تهران، نشر آگه.
۱۶. علیخانی، ناصر، (۱۳۶۹)، «نگاهی به اعماق فحشا و روسپیگری»، سازمان بهزیستی کشور.
۱۷. علاموند، فریبا، (۱۳۸۵)، «روسپیگری، واقعیت‌ها و بایدها»، از مقالات مندرج در کتاب نظام اسلامی و مسئله روسپیگری، دفتر مطالعات و تحقیقات زنان.
۱۸. فرمانفرمایان، ستاره، (۱۳۴۹)، «روسپیگری در شهر تهران»، چاپ دوم، تهران، آموزشگاه عالی خدمات اجتماعی.
۱۹. فرجیهای قزوینی، محمد، (سال تحصیلی ۷۱-۱۳۷۰)، «اقدام مناسب قوه قضائیه برای پیشگیری از جرم»، پایان‌نامه کارشناسی ارشد حقوق جزا و جرم‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکزی.
۲۰. کامرانی فکور، شهربانو، (سال تحصیلی ۸۲-۱۳۸۱)، «مقایسه خصوصیات روان‌شناختی زنان ویژه»، پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه تربیت مدرس.
۲۱. کلانکلی، الدرکم، (۱۳۶۹)، «مبانی جامعه‌شناسی»، ترجمه محمد حسین فرجاد و هما بهروش، تهران، نشر همراه.

۲۲. گابریل مانسینی، ژآن، (بی‌تا)، «فحشا و واسطگی»، ترجمه فروغ شهاب، تهران، سازمان نشر و فرهنگ اسلامی.
۲۳. گسن، ریموند، (۱۳۷۴)، «جرم‌شناسی نظری»، ترجمه مهدی کی‌نیا، تهران، انتشارات مجمع علمی و فرهنگی مجد.
۲۴. گیدنز، آنتونی، (۱۳۸۳)، «جامعه‌شناسی»، ترجمه منوچهر صبوری، نشر نی، چاپ سیزدهم.
۲۵. گروه تخصصی و کارشناسی شورای اجتماعی کشور، «طرح سلامت جنسی جوانان و پیشگیری از وقوع جرایم جنسی و اشاعه فحشا».
۲۶. مرکز امور مشارکت زنان ریاست جمهوری، «مروری بر پدیده روسپیگری»، (۱۳۸۱).
۲۷. مرکز آموزشی و پژوهشی سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور، «طرح ساماندهی زنان ویژه»، (مرداد ماه ۱۳۸۰).
۲۸. مدنی، سعید، (۱۳۷۹)، «خلاصه گزارش آماری آسیب‌های اجتماعی»، معاونت امور اجتماعی سازمان بهزیستی کشور.
۲۹. معظمی، شهلا، «فرار دختران چرا؟»، (۱۳۸۲)، نشر گرایش، تهران.

ب- عربی

۱. خیاط، سلام، (۱۹۹۲)، «البغاء عبر العصور»، چاپ اول: الریاض الرئیس للکتب و النشر، لندن - قبرس.
۲. عبدالغنی غانم، عبدالله، (۱۹۹۰)، «البغایا و البغاء»، المکتب الجامعی الحدیث، اسکندریه.

ج- خارجی

- Burt, Sir Cyril (1965), Rouny Deliquent, University of London Press: LT.D.
- Becket, R (1994), "Assesment of sex offenders In: Morrision T, Erroga M, Becket Sexual offending against children". Routledge London 3.55.97.
- Cheseny Lind, Meda & Randall, G, Shelde(1997), "Girls Delinquency and Juvenile Justice," West. Wasdworth.
- Ettizon. D.S & Zinn (2002), "Social Problems, thed Allyn & Bacon.
- Farley, Melissa & Barkan. Howard (1998), "Prostitution violence Against women and posttraumatic stress disorder woman & Healt", 27(3): 37- 46.
- Gusick. L (1998), "femal Prostitution in Glasgow: Drug use and occupaitional sector." Addiction. Research.
- Gradam. N. Wish. E (1994), "Drug use among Female arrestees: onsel," Pattern and relationships to Prostitution.
- Greenwald. H, (1979), "The elegant prostitute." New york. Walke and co.
- Heinrich w. Ahlemeyer "Gledgesteuerete Intimkommunikation", Zur Mikrosoziologie heterosexueller Prostitution psychosozialverlage, Giessen (2002).
- K.V. Sydow and Olcay Keles and Daniela Morbach (2004), "Prostitution. Sminar Sexuelle Probgeme and Stoerugen".
- Mccaghy, C: Hov. (1994), Family Afflicaton and Prostitution in a CuHural context: Cateer onserts of Taiwanese Prostitution Rchives of Sexual Behavior.
- Nadon. S. Koerola: c Schulderman. E (1998), Antecedents to Prostitution: Childhood Victimization'. Journal of Interpersonal Violence.
- Silbert, Larry, D. An Examination of the Emperical Relationship Between Assault Victim of Sexual Aggression. Van Nostrand Reinhold.
- Widom, C (1995), Victims of Childhood Sexual Abuse. Later Criminal Concecones Washington. D. C: US Department of Justice, National Institute of Justice.

از این نویسنده تاکنون مقالات زیر در همین مجله منتشر شده است:

- «بحثی پیرامون توقیف احتیاطی» سال ۵۱، شماره ۱۲. «لزوم جبران خسارت زندانیان بی‌گناه» سال ۵۲، شماره ۱۶-۱۵. «پرداخت خسارت به بعضی از متضررین از جرم از طرف دولت، قانون ۱۱ مه ۱۹۷۶ جمهوری فدرال آلمان» سال ۵۶، شماره ۲۰. «اصل براءت و آثار آن در امور کیفری» سال ۷۲، شماره ۲۹. «نقش زیان دیده از جرم و تحول آن در دعاوی کیفری» سال ۷۴ شماره ۳۴. «اصلاح مقررات آیین دادرسی کیفری در چین» سال ۷۷، شماره ۴۲. «گزارش کل همایش بین‌المللی مواد مخدر تهران اردیبهشت ۱۳۷۹» سال ۷۹ شماره ۵۰. «نگاهی به پدیده همسرکشی در استان فارس» سال ۸۱، شماره ۵۸. «رویه کمیته حقوق بشر در حمایت از حق آزادی و امنیت شخصی»، سال ۱۳۸۷، شماره ۳. «ارزیابی قواعد ناظر به کیفیات مخففه در حقوق ایران»، سال ۱۳۸۸، شماره ۲.

Archive of SID